

нна формувати здатність людини до дієвої участі в суспільних процесах, передбачаючи такі форми взаємодії людей, за яких стає можливим їх гармонійний розвиток, — діалог та взаєморозуміння. У світлі нових тенденцій в освіті від викладача вимагається зростання у студентів здатностей до самопізнання та самовдосконалення. Відбувається переосмислення ролевих позицій викладача, який усе більше стає «координатором», ніж безпосереднім джерелом знань та інформації. У зв'язку з цим освітній процес в університеті здійснюється як взаємодія його суб'єктів (викладачів і студентів), у результаті якої майбутній спеціаліст приймає й оволодіває цілісним образом професії, духовними цінностями. Тому змінюється освітня модель — як тип відношень, взаємодії суб'єктів освітнього процесу. Викладачу необхідно вирішувати задачі, спрямовані на розвиток кожного студента. Знання та вміння при цьому є не тільки самостійною ціллю, скільки засобом в процесі розвитку. Домінуюча роль викладача замінюється роллю співучасника освітнього процесу, який повинен бути побудований у формі діалогу між студентом і викладачем. Передача формалізованих знань через лекції або підручники повинні уступити місце проблемним ситуаціям, вирішення яких вимагає взаємного пошуку студента і викладача. Таким чином, мета педагогічної взаємодії полягає в сприянні становленню професійної компетентності майбутнього спеціаліста. Виходячи з цього, можемо визначити наступні позиції викладача у взаємодії зі студентами:

- *викладач-консультант* — сутність позиції викладача полягає в тому, що в його діяльності відсутній такий компонент, як традиційний виклад матеріалу, навчальна функція замінюється консультуванням, яке може здійснюватися як у реальному, так і в дистанційному режимі;

- *викладач-модератор* — використання спеціальних технологій, що допомагають організувати навчальний процес вільної комунікації, обміну думками, судженнями, які в свою чергу підводять студента до прийняття рішень за рахунок реалізації внутрішніх можливостей. Методами роботи є такі, що спонукають студентів до діяльності, виявляють у них проблеми, організують дискусійний процес, атмосферу партнерського співробітництва.

- *викладач-тьютор* — здійснює педагогічний супровід студентів, розробляє групові завдання, організовує групові обговорення якої-небудь проблеми. Діяльність викладача спрямована на роботу з суб'єктивним досвідом студента: аналізує пізнавальні інтереси, наміри, потреби студента, розробляє завдання, способи мотивації та напрямки проектної діяльності. Задачами викладача є допомогти студенту отримати максимальну віддачу від навчання, слідкувати за навчальним процесом, здійснювати зворотній зв'язок;

- *викладач-фасилітатор* — це позиція сприяння студенту в процесі навчання, визнання його права на вільний вибір напрямку свого розвитку. Викладач розуміє, що навчання завжди індивідуалізовано, тому будує відкрити, не ролеву взаємодію зі студентами, в якій всі учасники навчаються. Задача викладача в такій взаємодії — слідувати індивідуальним інтересам студентів.

Діяльність викладача в організації взаємодії в освітньому процесі спрямована на максимально повне розкриття потенціалу студента. Механізм процесу взаємодії суб'єктів освітнього процесу полягає у відкритості та взаємному прийнятті один одного, в чому і є унікальна цінність для кожного з його учасників.

Потапенко С.Д., к.е.н., доцент
кафедри інформаційного менеджменту

ІНДИВІДУАЛІЗАЦІЯ ПРОЦЕСУ НАВЧАННЯ ЯК ОСНОВА ФОРМУВАННЯ ПРОФЕСІЙНОЇ МАЙСТЕРНОСТІ МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ

Викладання дисциплін професійного спрямування для студентів напрямів підготовки «Комп'ютерні науки» та «Економічна кібернетика» є важливою і необхідною задачею потрібною для розбудови економіки нашої держави. Важливість даного процесу обумовлена вимогами сьогодення та директивними настановами керівництва нашої країни. Так, під час зустрічі у Баку прем'єр-міністрів України та республіки Азербайджан була відмічена необхідність посилення та збільшення рівня підготовки спеціалістів ІТ-галузі в Україні. Зокрема відзначалась потреба у збільшенні кількості фахівців — на 2000 осіб у 2012 році та на 10 000 осіб у 2013 році. Прем'єр-міністр нашої держави також визначив складові умови якісної підготовки ІТ-фахівців — необхідність розбудови сучасної лабораторної та матеріально-технічної бази [1]. Іншим важливим аргументом є актуальний розподіл вакантних посад станом на 2012 рік, де приблизні відсотки за

напрямами підготовки складають: 23 % — спеціалісти ІТ-галузі, 21 % — спеціалісти з продажу, 12 % — маркетинг і реклама, 8 % — фінансова сфера, 8 % — банківська та 28 % — спеціалісти інших галузей [2].

ДВНЗ «Київський національний економічний університет імені Вадима Гетьмана» є провідним навчальним закладом, що готує спеціалістів даного напрямку відповідно до сучасних тенденцій і вимог ринку праці. Студенти, проходячи навчання, мають переваги перед студентами інших ВНЗ, що визначається, у першу чергу, акцентуванням уваги не лише на ІТ-галузі, а і на суміжних напрямках. Найактуальнішою є підготовка фахівців, здатних до формування економіки інформаційного виробництва як на загальному державному рівні, так і на рівні окремих підприємств.

Особливістю ІТ-галузі є її постійна мінливість і швидкий розвиток інформаційних технологій. Засоби та підходи, що актуальні для сьогоденних потреб, мають, як правило, властивості до швидкого старіння та втрати своєї актуальності. Першочергова задача викладача дати студентам розуміння цього факту та сформуванню передумов до самостійного розвитку навичок опанування особливостей обраної професії. Готовність сприймати нове, відсутність упередженого ставлення до новітніх інформаційних технологій, постійне збагачування власного досвіду є необхідною якістю майбутнього фахівця.

Важливим, також, є розуміння серед студентів, того факту, що робота в колективі однодумців і колег є передумовою успішної майбутньої кар'єри та самореалізації. Саме тому викладання навчального матеріалу повинно враховувати індивідуальні риси кожного студента. Є принаймні два шляхи реалізації даної задачі. Перший підхід вимагає, побудови практичних, лабораторних і семінарських занять таким чином, щоб здібності кожного студента виявлялись якнайкраще. Наприклад, вирішення однакових типових задач завжди дає змогу студентам, під час навчання, порівнювати свої власні рішення з рішеннями своїх колег і робити відповідні висновки. Інший підхід обумовлений характером колективної роботи — навчальні завдання повинні формуватись таким чином, щоб бути придатними до вирішення групою студентів. У такому випадку формується модель поведінки, де кожний студент займає свою власну індивідуальну роль — керівник, виконавець, аудитор тощо.

Синтез цих двох підходів дає змогу викладачу якісно організовувати навчальний процес, а студентам набувати необхідних практичних навичок вирішення виробничих завдань уже під час навчання, що є необхідним для формування професійної майстерності майбутніх фахівців.

Література

1. Микола Азаров. Уряд підготує ряд рішень, які сприятимуть розвитку ІТ-галузі в Україні [Електронний ресурс] / Урядовий портал. — 2012. Режим доступу: http://www.kmu.gov.ua/control/publish/article?art_id=244958713
2. Украина увеличит подготовку ИТ-специалистов [Електронний ресурс] / ЛІГАБізнесІнформ. — 2012. Режим доступу: <http://biz.liga.net/all/it/novosti/2167919-ukraina-uvelichit-podgotovku-it-spetsialistov.htm>

*Рзаєв Д.О., ст. викладач,
Куліда В.І., ассистент,
кафедра інформатики*

МЕТОДОЛОГІЧНІ АСПЕКТИ ВПРОВАДЖЕННЯ ІННОВАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ В ОСВІТНІЙ ДІЯЛЬНОСТІ

Сучасна вища освіта під впливом науково-технічного прогресу та інформаційних технологій перебувають у стані неперервного організаційного реформування та переосмислення усталених психолого-педагогічних цінностей. Необхідність докорінної зміни освітньої парадигми на етапі переходу до постіндустріального суспільства, економіка якого базуватиметься на інформаційних технологіях, ще тільки починає усвідомлюватися освітою. В той же, час реальні психологічні процеси у житті нинішніх поколінь, особливо молоді, яка стоїть на порозі самостійного професійного життя, свідчать про те, що освіта серйозно відстає від потреб життя. Традиційно навчальний процес зорієнтований на отримання, в кращому випадку — на творче засвоєння, суми знань тими, хто навчається. При цьому освіта формує молодих людей у ролі засвоювачів «готових знань». До цієї ролі дуже легко і швидко